

Å være seg selv: En samtale om identitet, kjærlighet og rettigheter

Ingrid K. Dyson

Jeg møtte Jonas Christiansen, nå 27 år gammel, for første gang i 2022. Da var jeg i Bodø, og vi skulle på spillkveld i forbindelse med sosial samling med Helt Med. Det kom ganske fort opp i samtalen vår at han hadde vært i Oslo på Pride-paraden, og at han syntes det var viktig å stå opp for de homofiles rettigheter. Jeg glemte aldri denne blide, sjarmerende og ærlige fyren, så da jeg ble bedt om å være gjesteredaktør, var det naturlig å snakke med ham først.

«Jeg er ikke normal – hva er din unnskyldning?» står det på den gule t-skjorten han stiller opp med i intervjuet. Historien bak denne er at han så en t-skjorte hvor det stod «Jeg er ikke normal» da han var på ferie på Kreta. Denne t-skjorten kjøpte han, men da han kom til restauranten der familien satt rett ved moloen i Chania, foreslo moren hans å trykke på tilleggsteksten: «Hva er din unnskyldning?»

Han som solgte t-skjortene syntes det var en så god idé at han tok det inn i sitt eget sortiment for videresalg.

Men hva er egentlig normalitet?

– Det er jo ikke noe. Det er normalt i Norge at vi bor under tak, men når det gjelder mennesker, ser jeg ikke at noen er normale. At jeg har familie, jobb og nettverk, det anser jeg som normalt, sier Jonas Christiansen.

Han beskriver seg selv slik andre gjør: som en humørspreder, utadvendt og aktiv. Samtidig lever Jonas med det som tidligere ble kalt Asperger, nå omtalt som høytfungerende autisme eller autisme nivå 1, forklarer han.

– Jeg klarer meg selv, jeg kjører bil, gjør alt selv. Men det sosiale spillet, sosial kommunikasjon eller å bli kjent med folk – der henger jeg litt igjen, kan man si.

Jonas er glad i friluftsliv, trener tre ganger i uken, og han holder på å ta førerkortet.

– Første gangen strøk jeg, jeg var rett og slett for nervøs. Jeg jobber som tekniker hos Frem Bodø. Jeg jobber med resirkulering av senger og stoler, hjelpemidler som pleiesenger og hvilestoler som vi får i oppdrag fra NAV Hjelpemiddelsentralen å klargjøre til neste bruk.

Det er en aktiv jobb, og jeg liker det.

I tillegg har vi ansvaret for Otto Mobility AS sin bilpark i Bodø, vi utfører bilpleie, dekkskift og enkel service på bilene.

De finnes i hele Norge!

LHBT+-miljøet

Han er en del av LHBT+-miljøet, men ikke på den måten jeg kanskje forventet fra sist vi pratet sammen.

– Jeg er ikke så aktiv i miljøet. Etter skytingen i Oslo i 2022 har jeg ikke feiret Pride på samme måte.

Jonas og eksen hans var på Scandic Grensen i Oslo den natten, og skulle egentlig ned til London Pub.

– Vi bestemte oss for å bli på hotellet, se på Netflix og spise mat. Vi hadde gått over hele Oslo den dagen, og var så slitne. Hadde vi ikke vært det, hadde vi kanskje opplevd skytingen på nært hold siden hotellet ligger så nærme.

– Først trodde jeg det bare var en ulykke. Midt på natten ringte ei av venninnene til eksen, og hun hadde vært så bekymret for oss. Vi skjønnte ikke helt, så da vi leste på NRK, så vi at det hadde vært skyting rett ved hotellet i Oslo. Først tenkte jeg, det skjer ikke oss, men da vi først var der, så skjedde det jo oss indirekte. Det var skremmende, men det stoppet oss ikke fra å feire Pride den helgen. Vi gikk fra slottet til Oslo S for å markere at sammen er vi sterke og ikke lar oss stoppe av trusler og terror.

Å komme ut av skapet

Jonas visste tidlig at han likte gutter.

– Jeg fant tidlig ut at jeg likte gutter, i en alder av 12 år. For jeg har alltid kjent på en rar følelse i meg. Jeg omgikk jo gutter i klassen min, så jeg har hatt noe kontakt med jenter, men ikke noe mer at jeg kunne vært sammen med dem. Jeg føler meg jo mer tiltrukket av det mannlige kjønn. Jeg har følt meg annerledes.

I 2012, som 13-åring, kom han ut.

– Jeg satt ved middagsbordet med mamma og sa: «Jeg tror jeg er homofil.» Jeg regnet med at hun skulle bli skuffet, men hun var positiv. Hun sa hun hadde skeive venner selv, altså homofile. Pappa tok litt lengre tid, men da han først gjorde det, forstod han det. Så da var jeg åpen til venner, familie og generelt. Jeg har ikke fått noen negative kommentarer. Annet enn at en eller annen person har sagt noe. Jeg tar meg jo ikke nær av det. Jeg vet jo at folk er annerledes, og har andre syn på livet, og at det de sier er feil. Men det respekterer jeg. Folk får ha sine egne meninger. Så lenge det ikke går ut over andre, så gjør ikke det meg noe.

I klassen var det ikke like enkelt å være Jonas. Det var mye mobbing og ikke en veldig enkel tilværelse.

– Jeg ble mobbet på ungdomstrinnet, så jeg turte ikke si det høyt i frykt for å bli mer mobbet. Jeg tenkte det var best at mine nærmeste visste det. På videregående var jeg helt åpen om min legning. Noen tok det greit, andre ikke. Men det har gått greit for meg.

Stolthet og utfordringer

Jonas er stolt av å ha gått over terskelen og vært åpen.

– Det er ikke mange som klarer det. Det åpnet en hel verden av muligheter.

Et annet stolt øyeblikk var da han deltok på et skeivt ungdomsmøte i Bodø for første gang og ble intervjuet av Bodø Nu.

– Jeg dro på et skeivt ungdomsmøte her i byen. Jeg hadde jo lenge ønsket det, men så er det den terskelen. Men jeg sa til meg selv: jeg går ned dit. Så var terskelen mindre, så kommer jeg inn døren. Der var det en journalist. Jeg var så stolt at jeg klarte å gå inn døren, og jeg ante jo ingenting om det med journalisten og Bodø Nu heller. Så da satt jeg jo der, så fikk hun med seg at det var min første gang. Journalisten ville intervju meg. Da var jeg bare 19 år.

Han opplever at folk han ikke kjenner, ikke alltid forstår hvordan det er å både være på autismspekteret og åpen om sin legning.

– Jeg har jo alltid levd som jeg pleier. Jeg er maskulin i min homofili, ikke feminin. Men det å balansere mellom å være åpen og ikke bli for aktiv, det tar for mye energi. Derfor er jeg ikke med lenger på store Pride-fester. Det tar for mye av batteriet mitt, jeg blir sliten. Jeg har jo lyst, men det blir en konflikt mellom to verdener. Må finne en balanse. Så kan man endre på det når man føler seg mer trygg. Jeg er egentlig meg selv uansett, sprudlende og man blir fort glad i meg bare man ser på meg.

Om kjærlighet

Kjærlighet betyr for Jonas å ha mennesker rundt seg som elsker ham for den han er.

– Åh, kjærlighet betyr så mangt. Det kan bety å være glad i noen. Jeg har jo vokst opp med hunder, så jeg har en stor kjærlighet for firbeinte dyr. Kjærlighet gjenspeiler alt man gjør, at man setter ord på at man er glad i noe. En følelse, som vi mennesker har. Jeg har for eksempel en kjærlighet for den jobben jeg gjør. Som for friluftsliv og alt mulig. Det er det jeg ser som viktig for meg.

Jonas er ikke i et forhold nå, men snakker på nett med noen som bor i en annen del av verden. Siden det er så uavklart, vil han helst slippe å si hvor denne personen er.

– Planen er at han vil flytte til Norge. Der han bor nå, er det ikke så lett å være sånn han er. Det er ikke sånn han vil leve.

Han er veldig kritisk til land som forbyr å vise kjærlighet offentlig.

– Det er jo sånn at de går jo bakover i tid. Vi lever i en moderne verden nå, og det er jo ikke i den retningen vi skal gå. Tenk i dyreverden, der er det ingenting som heter homofili eller heterofil. Der er det jo ingen regler. Vi mennesker begynner å bli litt strenge. En del land er altfor strenge. Det er jo gjerne den eldre generasjonen som ikke forstår. Det er jo mange grunner, som at det er veldig religiøse personer som styrer landet. Som for eksempel strenge kristne, muslimer og katolikker, de er jo også veldig strenge på sin måte. Og Russland, Polen og alle de landene der. De ser jo heller på religion som en levemåte, da skal det jo ikke være mann og mann og kvinne og kvinne. Det

står jo i deres bibel at det rett og slett ikke er lov. Jeg er veldig glad for at jeg er norsk og bor i et av verdens tryggeste land å bo i. Der du har lov å holde hverandre i hendene. Rett og slett kysse hverandre på åpen gate.

CRPD og rettigheter

Jonas forteller at han er opptatt av menneskerettigheter og at alle skal få være den man er. Jeg spør ham om hva han synes om CRPD, som skal inn i norsk lov. Jeg nevner artikkel 23, som handler om respekt for hjem og familie, at mennesker med utviklingshemming skal få gifte seg og stifte familie på lik linje med alle andre.

– Det er jeg veldig glad for, at alle kan ha rett til å få familie og gifte seg. At alle skal få lov til å gjøre det de vil, at det ikke er straffbart. Derfor er det jo mange som ikke tør. På den ene siden av familien min er de på høyresiden, mens på den andre siden er de på venstresiden. Så det er jo litt det da, at jeg får innføring i begge siders politikk. Jeg vet også hvor tregt det kan gå.

Han forteller meg at dagen før skytingen møtte han faktisk statsministeren.

– Hvis jeg hadde møtt ham igjen, hadde jeg sagt at jeg ønsket at Norge tar bedre vare på folkene sine. Gi bedre muligheter uansett situasjon. Nå tenker jeg på helse-tilbud, jobbtilbud og at vi får lov til å leve som vi selv vil. At det ikke går utover pengeboken vår. Matpriser og alt blir så dyrt. Vi har jo et behov for å ha et tilbud uansett. Levevilkårene må bli bedre enn de er nå. Jeg vet jo at de kjemper selv om å få flere folk i arbeid. Nå snakker jeg for alle folkene. Alle folk må jo få lov til å gjøre det de vil gjøre, innenfor rammene. Jeg vil at Norge skal bli enda bedre til å ta vare

på sitt eget folk, uansett kjønn, legning og uansett om de er gamle eller unge.

Kjærlighetsråd

Når jeg spør avslutningsvis om Jonas har noen råd til andre som ønsker seg en partner, er han tydelig på at man må være modig og tålmodig.

– Det er lurt å begynne i kortere steg. Dørterskelen kan være vanskelig å gå over, men når du først går over, så åpner det flere dører. Flere muligheter. Det å tørre å være åpen om seg selv. Ikke la det bli noe større enn det egentlig er. Begynn gjerne med det små, og jobb deg oppover. Ta den tiden du trenger. De kjente t-ene: ting tar tid. Eller som kjørelæreren min sier: Skynd deg sakte.

Les intervjuet med Jonas i Bodø Nu: bodonu.no/jonas-har-aldri-turt-a-mote-andre-som-ham-i-kveld-forandret-alt-seg/s/25-159-24256

